

Ormanlar Alev Alev Yanıyor

Hande UZUNOĞLU

Doğal kaynakların önemli bir parçası olan ormanların, çevre kirliliğini önleme, su kaynaklarını dengeye sokma ve erozyonu önlemenin yanı sıra biyolojik çeşitliliğin korunmasındaki yeri ve rolü de önemlidir.

Ormanlar, hem ekonomik hem sosyal yaşantıya doğrudan ve dolaylı olarak katkıda bulunmaktadır.

Çeşitli iş ve sanayi kollarında hammadde olarak kullanıldığı ve tüketildiği göze çarpmaktadır.

Buna göre ülkemizde 2005 yılı orman ürünleri üretim durumu aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 1. Türkiye Orman Ürünleri Üretim Durumu

(x 1000)

Tomruk (m ³)	Tel Direk (m ³)	Maden Direk(m ³)	Sanayi Odunu (m ³)	Kağıtlık Odun (m ³)	Lif Yonga Odunu (m ³)	Sırk (m ³)	End. Odun Toplamı (m ³)	Yakacak Odun
3.100	67	435	830	1.600	2.200	18	8.250	7.700

Kaynak: Çevre ve Orman Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü İstatistikleri

Türkiye'nin orman varlığı ise 21,2 milyon hektar olup toplam ülke yüzölçümünün yüzde 27,2'sini oluşturmaktadır.

Tablo 2. Türkiye Orman Varlığı

ORMANLIK ALANLAR (ha)						
Niteliği	KORU ORMANI				BALTALIK	TOPLAM ORMANLIK ALAN
	İbreliler	Yapraklılar	Karışık (İbr.+Yapr.)	Koru Toplamı	Baltalık	
Normal	6 280 245	1 298 806	1 361 163	8 940 214	1 681 006	10 621 220
Bozuk	5 123 546	532 730	843 104	6 499 380	4 068 146	10 567 526
Toplam	11 403 791	1 831 536	2 204 267	15 439 594	5 749 152	21 188 746

SERVET (DİKİLİ AĞAÇ KABUKLU GÖVDE HACMI (m³))

Niteliği	İbreliler	Yapraklılar	Koru Toplam	Baltalık	Genel Toplam
Normal	8 18 553 174	3 10 017 110	1 128 570 284	70 463 903	1 199 034 187
Bozuk	51 068 438	14 368 303	65 436 741	23 653 844	89 090 585
Toplam	869 621 612	324 385 413	1 194 007 025	94 117 746	1 288 124 771

Kaynak: OGM Arşivi- Orman Amenajman Planları – 2004

Ülkemizin sahip olduğu tabiat şartları nedeniyle ormanlık alanın yüzde 80 olması gerekirken bu oranın yüzde 27'lere gerilediği görülmektedir.

Bunun başlıca nedenleri;

- Tarla açmak,
- Hayvan otlatmak,
- Odun ihtiyacını karşılamak için ormanların tahrip edilmesi ve
- Orman yangınlarıdır.¹

İnsanların yaşam kaynağı olan ormanları yine insanların yok ettiği acı bir gerçektir.

Bununla beraber, orman yangınları en büyük tehdit olarak görülmektedir.

Nitekim ülkemizde yılda ortalama 2 bin orman yangını çıkmakta ve bu yangınların büyük çoğunluğuna insanlar neden olmaktadır.

Çevre ve Orman Bakanlığı verilerine göre ülkemizde orman yangınlarının;

- Yüzde 96'sının kaynağı insandır,
- Yüzde 80'i Haziran - Ekim döneminde çıkmaktadır.
- Akdeniz ve Ege Sahillerinden İstanbul'a kadar uzanan kıyı bandı orman yangınları bakımından en riskli bölgedir.

Ayrıca son 10 yılda çıkan orman yangınlarının % 48'i ihmal ve dikkatsizlik, % 14'ü kasıt, % 4'ü yıldırım nedeniyle meydana gelmekte olup, % 34'ü bilinmeyen nedenlerden dolayı çıkmaktadır.

Ülkemizde Ağustos ayında şimdiye kadar yaşanan en büyük orman yangınlarının bilançosu oldukça ağır.

¹ Türkiye'de Ormanlar, tr.wikipedia.org, 11.09.2006

Orman Genel Müdürlüğü açıklamalarına göre sadece 20–27 Ağustos 2006 tarihleri arasında çıkan 245 orman yangınında 2.027 hektar orman alanın yandığı belirtilmektedir.

Bu yangınlarda kaybedilen ağaç sayısının 4 milyonu bulunduğu söyleniyor.

Ayrıca verilere göre;

- Kuşadası'nda 300,
- Selçuk'ta 350,
- Nazilli'de 40,
- Adana'da 100,
- Bodrum'da 700

hektar alan yanmıştır.

Bu durumda yangınların birçok yerde aynı anda ama farklı bölgelerde çıkması sabotaj ihtimalini ortaya çıkarmaktadır.

Özellikle de rant arayışlarının bir sonucu olarak toprak elde etmenin bir yöntemi olarak orman yangınları gösterilmektedir.

Bir ağacın yetişmesi için gereken süre 15–20 yıl iken çıkan yangınlarda binlerce ağaç birkaç saatte yok olmaktadır.

Yangınların sebep olduğu fiziksel zarar bir yana ekonomiye verdiği zararın boyutu da büyüktür.

Özellikle yangın tehlikesinin olduğu aylarda, gerekli önlemleri önceden alınmalıdır.

Bunun için;

- Yangın çıkabilecek alanlarda önceden önlem alınmalıdır.
- Orman alanları pikniğe kapatılmalıdır.
- Ormanlık alanda olan binaların en az dokuz metre etrafında ağaç olmamalıdır.
- Bu alanlar kurumuş yaprak, ot, saman ve benzeri yanıcı materyallerden temizlenmelidir.
- Tesislerin çevresindeki ağaçların yerden üç metre yüksekliğe kadar budanmış olması gerekmektedir.²

Ülkemizde yakın zamanda yaşanan orman yangınlarına müdahaledeki eksiklikler dikkat çekicidir.

² Prof. Dr. Kadioğlu Mikdat, İstanbul Teknik Üniversitesi Meteoroloji Bölüm Başkanı

Felaketin büyümesindeki en önemli etkenler; yangınlara önceden hazırlıklı olunmaması ve araçların yetersizliğidir.

Dolayısıyla benzer felaketlerin bir daha yaşanmaması için yapısal değişikliklerin yapılması gerekmektedir.

Öncelikli olarak helikopter ve uçak sayıları artırılmalı ve yangın söndürme ekipleri güçlendirilmelidir.

Bununla beraber insanlarda çevre bilincinin oluşması için eğitime daha fazla önem verilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar:

- T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü
- Ormancılık Özel İhtisas Komisyon Raporu Ocak 2006